

REPORTUOLA

Informatiu Cultural de Marratxi Nº 97, setembre 1990



EN PORTADA

Setembre, final d'estiu,
temps de pebres a la Ciutat de la Pua.
Com deia Pere J. Amengual a l'article del 50
"el poble se vestia de festa
amb tantes cases d'un vermell rabiós,
com si posassin cara d'empeguèides
quan un turista perdut les treia fotografies".

Encara d'aquell article recuperam avui les fotos que
reproduïm en portada. En el seu moment algú ja es
va fixar que eren minúscules, que ens aportaven
només una espira de la seva magnitud.
Avui -d'un poble, d'un temps- les oferim com cal.

(Fotografies fetes l'any 1948
per la família Serra, de Pòrtol - Marsella,
gentilment cedides per
Antonia Bestard, de Ca'n Calet)



*Informatiu
Cultural
de Marratxí*

Als Nostres Col.laboradors:

Per raons de disseny i muntatge vos pregam que ens faceu arribar els originals abans del darrer divendres de cada mes. Així, per al número de setembre, hauríem de tenir el material el proper dia 27 de setembre. Gràcies!

LA REDACCIO

LA POLICIA LOCAL INFORMA...

Dia 2-8-90 Per la Policia Local de Ciutat fou requerida la col.laboració de la Policia de Marratxí, per la localització de B.M.P. el qual havia provocat un accident de trànsit i havia fuit conduint amb símptomes de gatera. A les 15,30 hores un incendi de poca importància es va declarar a unes mates del Pla de Na Tesa, hi hagueren d'intervenir els Bombers i la Policia Local.

Dia 6-8-90 Es va disparar l'alarma del col.legi Blanquer-na. Es va produir un incendi amb ferits.

Dia 8-8-90 Es produí un accident de trànsit amb ferits.

Dia 11-8-90 Un incendi de mates va provoac l'alarma a la finca de Ca's Coronell, hi intervingueren els bombers.

Dia 20-8-90 Un nou incendi de mates, i altra intervenció dels bombers.

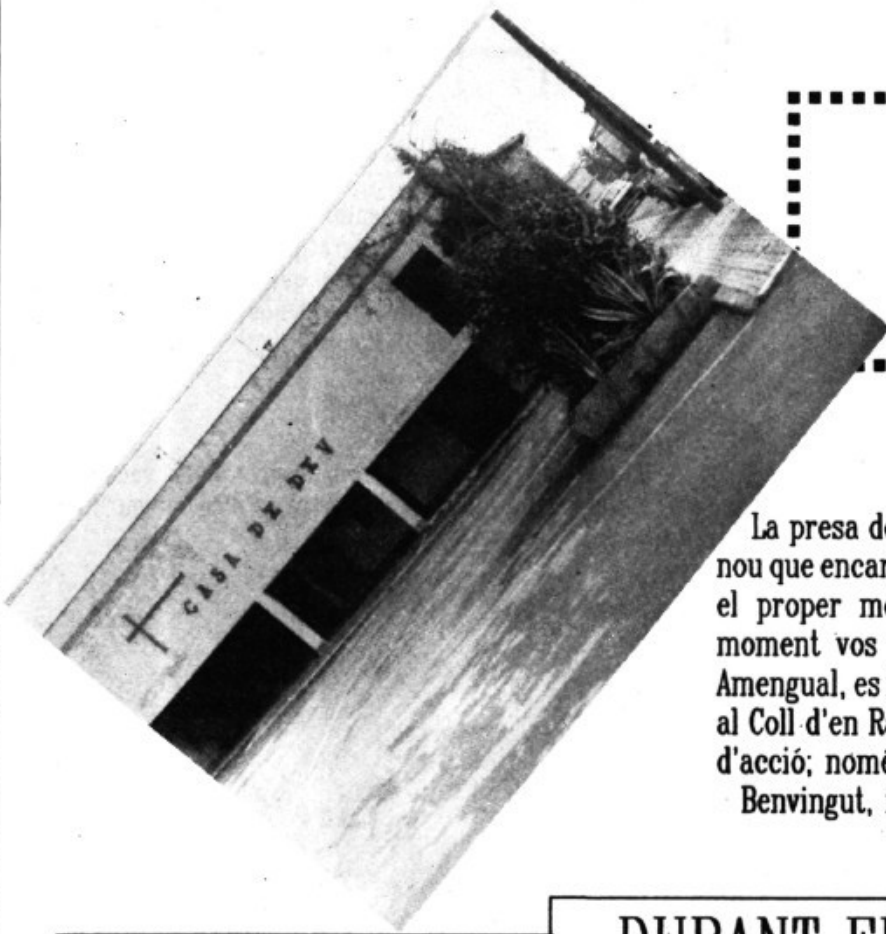
Dia 22-8-90 Un accident a la C-713. La Policia Local hagué de traslladar un deficient mental al seu domicili.

Dia 26-8-90 Hi hagué algunes inundacions al terme, hi donaren ajuda la Policia Local, la Guàrdia Civil i els bombers.

Dia 31-8-90 A les 16,30 hi hagué un robatori al Pont d'Inca Nou. La Policia Local retengué dos individus per intent de violació a dos menors.

Denúncies Trànsit	126
Denúncies Obres	41
Informes	67
Detinguts	2
Atestats	2
Cotxes retirats	5

Informació facilitada pel caporal de la Policia Local de Marratxí.



AVUI ES NOTICIA

La presa de possessió del nou rector de Pòrtol. Tan nou que encara no en tenim ni fotografia. Però arribarà el proper mes, juntament amb una entrevista. De moment vos podem avançar que nom Guillem Rigo Amengual, es natural de Santa Eugènia i fins ara estava al Coll d'en Rabassa. Sabem també que ve amb ganes d'acció; només farà falta que el poble respongui.

Benvingut, i a la tasca!

GAVLM

DURANT EL MES PASSAT.....

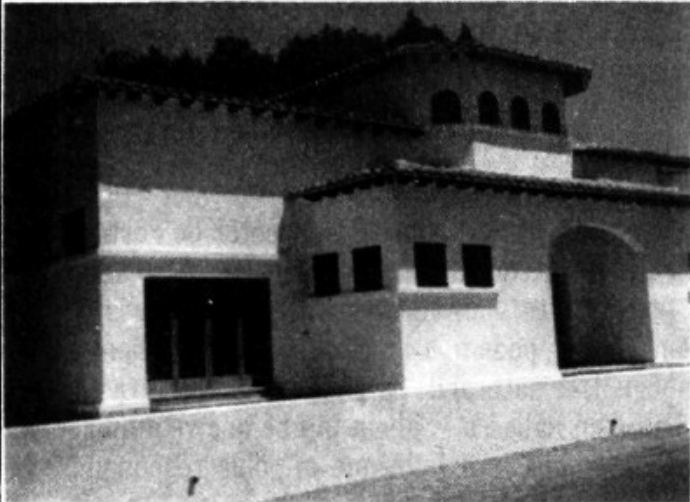
- Guerra al Golf Pèrsic.
- La gasolina més cara.
- Crisi al món.
- Crisi turística.
- Les teles privades ja a Mallorca... però cap d'elles parla ni un segon en Català.
- Ridícul de Nureiev a Ciutat.
- Festes a molts pobles de Mallorca.
- Caloreta...
- Una errada de tan sols un milímetre al mirall del telescopi espacial Hubble fa que sigui pràcticament inútil. Quina llastima!

- Es va debatre l'origen de l'univers a Ciutat.
- Marroc reivindicà de nou Ceuta i Melilla.
- Els indis del Canadà contra l'ampliació d'un camp de golf a terres d'un cementiri dels seus avantpassats.
- Incendis als pocs boscos de Mallorca, i s'afirma que en un 90% són provocats.. Qui se'n beneficia??.
- Vacances i més vacances. Tot tancat.
- El CDVideo ja és aquí!
- El Zapping, l'esport de butaca preferit dels mallorquins... amb vuit canals de televisió, sense comptar les emissores locals, ja em direu.

QUATRE DE FRESQUES

FESTES DE SA CABANETA.

Un any més Sa Cabaneta celebra les seves festes populars, durant els dies 26, 30, 31 d'agost i 1 i 2 de setembre.



MOLTES SOL·LICITUDS PER A L'US DE LA CASA DE CULTURA.

Davant la inauguració de la Casa de Cultura de Marratxí, situada a l'antic escorxador, són moltes les sol·licituds rebudes a l'Ajuntament per al seu ús.

Entre les sol·licituds n'hi ha una del Sporting Sant Marçal, demanant poder utilitzar la nova Casa de Cultura per fer les seves juntes i reunions. També hi ha una de D. Pere Duran demanant una Sala per impartir classes de boleros.

PRESENTADA LA PUJADA A LLUC A PEU.

El dia 24 d'agost fou presentada a la premsa la VII pujada a Lluc, que els darrers anys organitza l'Ajuntament de Marratxí. Una de les novetats del present any és que els empadronats a Marratxí només pagarem 500,-- Ptes. mentre que el de fora poble hauran de pagar 1.000,-- Ptes. Aquest preu inclou el dinar i l'autocar de tornada a Marratxí.

La pujada està prevista pel dia 23 de Setembre, i sortirà un autocar de cada un dels nuclis de població del terme, la sortida pels qui hi vulguin anar a peu serà a les 4 del matí, mentre els qui pujaran amb autocar tendran la sortida a les 8,30 del matí, als mateixos llocs.

ACTES PROGRAMATS A LLUC.

Els actes programats per l'Ajuntament a l'arribar a Lluc són els següents: a les deu del matí Ball de Bot pels dos grups locals "Aires del Pla de Marratxí" i "Aplec de Marratxí". A les onze hi haurà la benvinguda, l'ofici i les ofrenes dels distints nuclis de Marratxí, durant l'ofici hi haurà el Ball de l'oferta, i l'actuació dels Blavets de Lluc. A la una a l'acolliment de la Font Coberta hi haurà el dinar.

PRESENTACIO DEL C.D. MARRATXI.

El Marratxí es va presentar davant la seva afició amb motiu del trofeu del Siurell, malgrat perdre el partit va causar una bona impressió, si es té present que l'equip contrari milita dues categories més amunt que el nostre representant. El resultat final fou d'Alaró 2, Marratxí 0.

TRASPAS DE CA'S TORD.

El popular cafè de Ca's Tord, després de les vacances ha obert amb un nou arrendador, es tracta d'en Tomeu "Rugal".



FEMS AL NOSTRE TERME.

Aquest és un tema del qual no nos cansarem de parlar, i és que fa pena fer una volta per les carreteres del nostre terme. A tots els racons hi ha cuines, geleres i altres electrodomèstics tirats, així com bosses de fems. Si qualcú no ho creu basta que vagi fins a la carretera de Sancelles a l'altura de la sortida a la carretera d'Inca, o a la carretera vella de Bunyola a Ciutat, dins un pinaret a prop de la partió, o al camí de Sa Bomba, o a diversos indrets del torrent de Coanegra, o a la carretera entre Pòrtol i Santa Maria... O senzillament que faci una volta per les poblacions i trobarà solars com el de la foto i ho veurà amb els seus propis ulls mentre sentirà vergonya del poble on viu.

NOVA SECRETARIA DE L' AJUNTAMENT.

Al darrer ple, fou nomenada Secretària interina de l'Ajuntament la nostra veïnada Esperança de Ca'n Millo, esposa d'en Felip Bibiloni i cosina del nostre Batle. El motiu és el traspàs en comissió de serveis del secretari oficial, Josep Moyà, al Consell Insular de Mallorca.

El següent reportatge ha estat publicat a la revista COANEGRA, de Santa Maria del Camí. Essent que tracta dos temes que afecten d'una manera o l'altra el nostre municipi, el publicam íntegrament.

L'ENLLAÇ DE L'AUTOPISTA SERA AL CEMENTIRI.

Hi ha hagut rumors diversos i continus pel poble per saber si es faria i on es faria l'enllaç de l'autopista amb el casc urbà de Santa Maria del Camí. Els rumors afirmaven que es faria pel carrer de Molinets, d'altres pel cementiri entrant pels revol de la carretera de Santa Maria a Pòrtol, d'altres que enllaçarien amb el carrer Pere J. Jaume Pons, i fins i tot d'altres que deien que no es faria enllaç i que els santamariers per entrar a l'autopista hauríem d'anar a Consell o Marratxí.

Per tal d'aclarir aquest embull de notícies, ens hem posat en contacte amb l'enginyer en cap del servei d'obres de la COPOT Sr. González Ortea que ens manifestà que al projecte d'autopista sempre s'havia previst l'enllaç amb el poble pel cementiri amb un ramal cap a Pòrtol i l'altre cap a Santa Maria.

La dificultat de l'enllaç pel camí del cementiri cap al poble, segons González Ortea, eren els revolts just a l'entrada del casc urbà, el fet que el carrer fos molt estret, i la intersecció devora el forn gros, que no donarien possibilitats de tràfic fluid. La solució plantejada era del camí del cementiri fer un vial que enllaçàs amb el carrer Pere J. Jaume Pons, que segons l'enginyer és més ample. Per altre part, posats en contacte amb el Sots-director de les obres de l'autopista Sr. Villalobos, que ens confirmà l'anterior, i ens informà que estava pendent de gestions amb l'Ajuntament, ja que a les Normes Subsidiàries hi ha previst una via de cintura, si aquesta s'ha de construir s'ha de preveure el traçat i l'enllaç amb l'autopista. Segons Villalobos la POT està disposada a estudiar on es més convenient l'enllaç. Ara bé, ells no faran la via de cintura, i en tot cas - i segons està previst a el projecte - es faria un enllaç provisional, i el tràfic entraria pel carrer Pere J. Jaume Pons.

LA POLEMICA DEL PONT DEL CAMI DEL JARDI D'EN FERRER.

Durant el mes d'agost cert periòdic de Palma ha informat de la polèmica entre veïnats sobre la construcció del pont sobre l'autopista del Camí del Jardí d'en Ferrer - molt antigament s'usava també per anar de Santa Maria a Pòrtol - Els terrenys estan ubicats dins el terme de Marratxí, encara que la majoria de propietaris són santamariers.

El pont sobre l'autopista es construeix dins la finca "Es Pinaret", finca xapada en dues parts per l'autopista, i que per la construcció del pont segons estava projectat la xapava en quatre trossos. El propietari Santiago Morales, des del dia de l'acta prèvia a l'Ajuntament de Marratxí, ja el 1989, al·legà que es construís més cap al Sud de la finca, de tal manera que la finca sols li quedàs dividida en dues parts. Santiago feu

gestions a la COPOT, amb el Sr. Cifre, el Sr. Torres i el Sr. Villalobos, que en principi acordaren que la seva petició era raonable. Els operaris de la COPOT desplaçaren les fites cap al Sud de la finca, i es quan els veïnats al·leguen pels diaris i a la COPOT que són afectats.

"Coanegra" s'ha posat en contacte amb la COPOT, parlàrem telefònicament amb el Sr. González Ortea - enginyer en cap del servei d'obres- i el Sr. Villalobos - Sots-director de les obres de l'autopista-, els quals ens informaren que la petició del propietari del "Pinaret" era justa, raonable i lògica, ja que no afectava a cap veïnat, s'aconseguia xapar la finca en menys trossos, no es modificava gens el traçat de l'autopista, no es modificava gens la superfície d'expropiació i sobretot el pont se seguia construint dins la mateixa finca sense expropiar gens de terrenys als veïnats i per tant sense afectar-los. Segons aquest enginyer el camí del Jardí d'en Ferrer és un camí agrícola de quinta categoria, pràcticament intransitable i sols usat pels propietaris dels voltants, és un camí sense importància, i el pont és una obra molt accessòria i secundària a l'autopista.



Ens manifestaren que tècnicament la petició del propietari del "Pinaret" era raonable, i que el problema el veuen més en la insolidaritat dels veïnats, com un problema d'entesa entre veïnats.

La decisió al respecte es prendrà prou properament.

D'altra banda, el SECONA ens ha informat que sols tenen una denúncia contra J. LL. M de tala no autoritzada de 17 alzines i de 18 pins a una finca confrontant al "Pinaret".

Aquesta informació ens serveix per reflexionar sobre la utilització d'informació falsa per polítics locals, sia en forma oral o escrita, que fan afirmacions a actes públics basades en rumors. Aquestes conductes els retraten. Sens dubte fan gala d'uns baixos plantejaments cívics, ètics i morals.

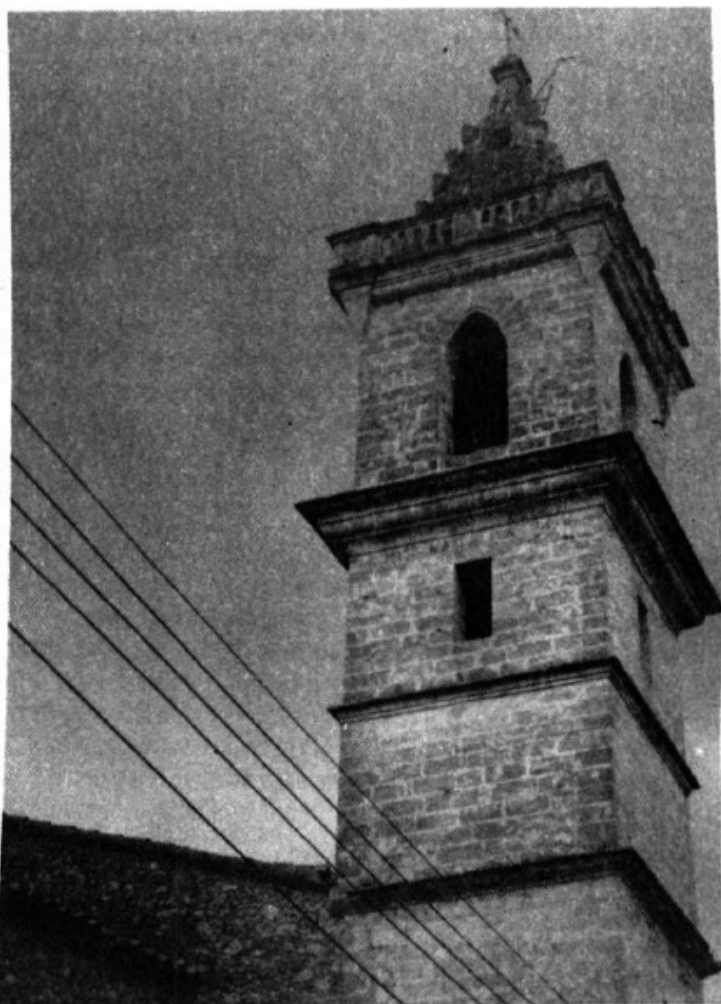
DES D'ES PLA DE NA TESA

LES FESTES D'ES PLA DE NA TESA.

Han estat les festes del poble. Un any més hem acudit a la plaça, des d'on ens cridaven els coets, el paperí i l'aroma peculiar dels "frankfurts" a la planxa. Volguem o no, tota una sèrie de circumstàncies especials concorren en torn de les festes. I no és precisament el contingut del programa el motiu principal que ens convoca a festa, el programa sempre és millorable i sempre ho ha de ser. Es Pla de na Tesa sovint s'ha destacat entre els pobles veïnats pel fet que la seva gent sol respondre en massa i sense reserves a la convocatòria que ens faci qualsevol grup, i més si és per festa. Any rere any ens agrada de comprovar que encara, malgrat tants de dubtes i emperons, som una col·lectivitat que manté vives unes característiques concretes i peculiars respecte d'altres pobles.

Per resumir o enumerar els actes que enguany s'han fet en motiu de les festes, jo destacaria, a part dels espectacles típics de cada any (varietats, berbena i teatre), la mostra de plantes organitzada per l'Associació de Veïnats Xaloc, la volta cicloturística pel poble i com sempre, les corregudes de joies. Les corregudes són encara l'acte més popular i més emocionant de les festes. És un poc complicat, això de les corregudes: tot comença el dissabte de les festes quan els festeros fan la volta per arreplegar les joies. Fan la passada pels establiments públics demanant si bonament tenen res per a les corregudes del diumenge. En aquest punt, un "molt d'anys i fins l'any que ve" és la consigna indispensable i suficient per sol·licitar la generositat dels amos de l'establiment en qüestió. És una volta divertida per les bromes que solen fer tant els qui demanen com els qui donen i és freqüent que s'acompanyi amb música. Després, el diumenge a la sortida de l'ofici i en haver brufat amb els vellets, els xeremiers anuncien que tothom es presenti al carrer de Son Alegre, a l'ombra del campanar amb les espartenyas ben fermades per disputar-se amicalment les joies. Es fan carreres per a totes les edats, però les més esperades i emocionants són les dels infants petits, la de les dones casades i la dels homes més vells. Hi havia anys que s'anunciaven les joies per edats en el programa. Però ara els corrals d'aviram escassegen més. La joia més preciosa és un pollastre o un ànec, però si s'arriba a un meló o a una botella de mistela ja és un bon trofeu. Sobre aquesta qüestió, record que un any, un home vell conegut de tot el poble va fer segon en una carrera i va guanyar una ensaimada. El qui havia fet primer li havien donat un bon pollastre i bravejava de guanyador. El qui duia l'ensaimada li digué: has guanyat un bon pollastre, però jo ja el me'n duc plomat!

Anècdotes com aquesta es van succeint any rere altre. I, acabades les corregudes, quan la família s'arreplega per menjar la porcella rostida, la conversa obligatòriament tractarà de qui ha corregut, qui ha caigut, quines joies hi havia o si hi ha hagut bregues.



En resum, consider que aquest actes populars que depenen de la participació i la bona voluntat de tots són els que no haurien de deixar perdre mai perquè són, encara, una mostra d'allò que voldríem que continuàs essent Es Pla de Na Tesa.

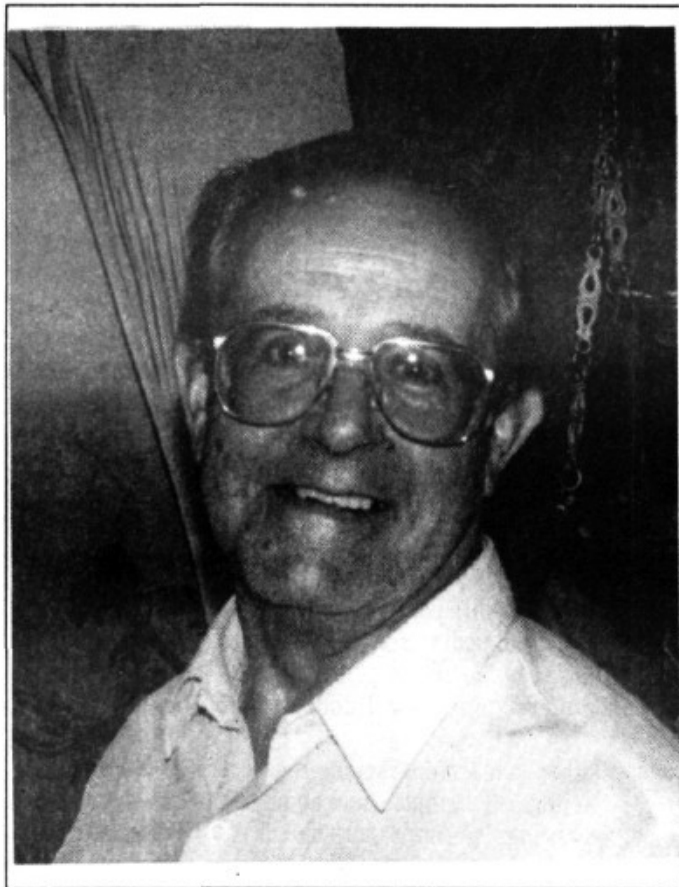
Hem de dir que enguany per primera vegada els xeremiers han estat del grup Aires d'es Pla de Marratxí i segurament han quedat convidats pels anys vinents. I com a crítica als "festeros", m'agradaria fer-los arribar que l'any que ve s'assessorin per algú expert a l'hora de redactar el programa, perquè si la llengua hagués de ser el vehicle de propaganda del poble, anam fins.

JOANA MARIA MATAS

CRISTOFOR TRIES I SERRA; ES L'HORA DELS ADEUS...

Mn Cristòfor Tries -don Tòfol- ens deixa. Després de passar 23 anys a Pòrtol ha arribat l'hora del seu trasllat a altres tasques pastorals, concretament com a capellà de la residència "Llar dels Ancians", al carrer del general Riera de Ciutat.

Encara que altres vegades ho provàssim, sempre vàrem tenir mal de fer fer-li una entrevista. Concretament el darrer pic, quan feia vint anys que capllevava entre noltros, partirem amb en Pere Calet ben disposats a dur-lo a les cordes... però no hi va haver manera. Ara, tanmateix, no li haurà quedat més remei i la veritat és que l'he agafat pels pèls. Però li tocava.



-Vint-i-tres són molts d'anys. Com han passat?

"Certament molt aviat, encara que hi ha hagut moments que el temps no passava, especialment d'ençà de la mort de ma mare; m'he arribat a trobar molt totsol i aquesta soledat és mala d'aguantar; això és el que he tingut més mal de pair aquests darrers anys. D'ençà que morí ella la casa era molt buida i t'arribes a cansar de veure televisió i de llegir... hores i hores totsol arriba a ser molt pesat. De tota manera, si hagués de fer un balanç diria que en general és positiu. Allà on fan una església nova i tothom ajuda i col.labora val la pena. Seria diferent si ningú hagués aportat res però, poc o molt, tothom

va fer alguna cosa, i això val la pena. De tota manera no tot ha anat bé, les coses humanes estan plenes d'imperficcions i tothom en pateix alguna vegada. A la funció de despedida -i rebuda del nou rector- vaig demanar perdó per si algú podia estar ofès per algun motiu. Supòs que a molta gent no li anava bé que jo sempre me cenyís a les normes diocesanes, especialment a l'hora d'administrar algun sacrament; hi ha persones que tot ho voldrien a la seva mesura i, a vegades, no és possible fer-los contents a tots."

-Hauré vists molts de canvis...

"I tant. Compta que vaig arribar amb 42 anys, l'any 1966, i ara en tenc 65. En aquest temps hi ha hagut 424 morts, 426 naixements, 102 matrimonis, 158 confirmacions i 500 i pico de bateigs. Això és molt de moviment. Per altra part he vist que Pòrtol canviava; la gent ara té més doblers i abans no n'hi havia tants. Pel demés és com tots els pobles: gent que creu i gent que no creu; gent practica i altra que no. Però això passa per tot."

-Què en sabeu del lloc on anau?

"Aquesta residència és un centre del Consell Insular. Hi ha un director, personal sanitari divers -metges, enfermeres, assistents socials...-, un convent de monges i els residents. Allà me'n cuidaré de dir missa per a aquestes monges i per a les demés persones que hi vulguin assistir. També hauré de fer els funerals i donar assistència moral als vellets que hi ha."

-Canviarà molt la vostra vida?

"En certs aspectes. Encara que visqui a temporades a Sa Cabaneta, faig comptes de quedar molts de dies a la residència, sobretot durant l'hivern. Seguiré llegint, però ja no faré les excursions que feia amb altres capellans perquè ara estam enfora uns dels altres. El que més coneixeré és que no estaré totsol, aquest darrer temps ha estat feixuc en aquest aspecte. Pensa també que d'aquí a cinc anys em tocarà el retir forçós i encara he de pensar si quedaré allà com a resident a aniré a un lloc on hi hagi altres capellans; per ara em fa més ganes això darrer."

-Quin record mantindreu de la vostra estada a Pòrtol?

"Certament molts. Uns de millors i altres de pitjors. 23 anys, vulguis o no és una part important de la teva vida. El fet d'estar allà i de construir l'església fa que ho tenguis com a cosa teva, encara que sàpigues que teu no tens res. Ma mare, quan em veia apurat per qualque problema, m'ho deia ben clar: "tanmateix no t'enduràs ni una rajola", i tenia tota la raó. El fet és que m'ha fet pena partir, encara que he procurat no demostrar-ho públicament; vulguis o no aquestes coses t'afecten."

-Com ho durieu si poguéssiu començar de bell nou?

"Quan vaig arribar hi havia un problema material molt concret referit a l'ampliació del temple. Però tant de bo que les coses es poguessin repetir. No hagués escoltat l'arquitecte diocesà i ho hagués fet d'una altra manera. L'església vella, per exemple, hagués pogut quedar com a capella per als dies feiners i també hagués servit per a reunions parroquials i per a fer catequesi. Haguessin pogut entrar a la nova per la part del jardí. Quan tanmateix ja estava tomada la meua idea hagués estat posar l'entrada del nou temple a nivell de la carretera i a baix hi hauria pogut haver un garatge, amb llocs de lloguer que hagués estat un benefici per a la parròquia. Però l'arquitecte comandava i quan el bisbe don Rafel em va dir que fes allò que trobàs ja era massa tard. No hi havia perquè tomar l'església vella, però les coses varen anar d'aquesta manera."

-Quines feines deixau pendents?

"La que més me crida l'atenció és no haver fet un campanar. Ja que tenim la campana hagués estat bé construir dues columnes de ciment per penjar-la. També podria haver-hi la construcció d'un centre social al terradet de damunt l'atri. Crec que són les úniques coses, però per ventura el meu successor les durà a terme."

-Sempre queden coses a l'aire, però tanmateix hem d'acabar d'alguna manera. Qui és el vostre comiat?

"Els comiats sempre són trists però, al cap i a la fi, jo seguiré pujant a Sa Cabaneta i encara que no vengui massa per Pòrtol, perquè no puguin dir que vull fer els comptes del que no m'interessa, hi vendré a vegades perquè hi tenc familiars. Vull repetir la demanda de perdó a qui es pugui sentir ofès i vull enviar una salutació a tots. Per descomptat seguiré llegint Pòrtula i hi faré col·laboracions."

Vos agafam de la paraula i seguim comptant amb vós. Gràcies, amb sentiment, per tots aquests anys que han estat els més viscuts per la meua generació. Els records també flueixen inexorables i no puc restar indiferent davant la seva influència. Mil imatges fragmentàries de petits detalls em copen l'enteniment i em fan reviure situacions presumptament oblidades. Han estat certament molts d'anys de compartir bons i mals moments, joia i pena, optimisme i malhumor, il·lusions i projectes. Inevitablement l'emoció m'ha guanyat al final de la transcripció i acab amb llàgrimes als ulls. Malgrat saber que "és sols adéu per un instant" em sap greu i no puc fer res per evitar aquesta sensació, ara desagradable com un mal glop. Tant me fa si algú no ho entén.

Fins sempre, Amic. Rebeu una forta abraçada.

Biel

ES CREDIT, NOU BANC A PORTOL

El passat abril varen obrir una nova sucursal bancària a Pòrtol. D'aquesta manera el Banc de Crèdit Balear ampliava la seva xarxa dins Marratxí, afegint la nova sucursal a la que ja tenien en Es Pont d'Inca. Quasi mig any després hem cregut oportú acostar-nos a aquesta entitat per conèixer-la un poc millor.

El nostre interlocutor és Sebastià Borràs i Dacal. Nascut a Sóller fa vint-i-vuit anys, casat, resident a Pòrtol i amb una experiència de sis anys al Crèdit, primer d'administratiu a Sóller, després com apoderat en Es Pont d'Inca i ara director de la nova sucursal des de la seva implantació.

-Com va sortir la idea d'aquesta sucursal?

"La idea partí del fet que en Es Pont d'Inca teníem una considerable clientela fixa de Pòrtol. Fou sobretot per facilitar les gestions a aquesta clientela i evitar-li els desplaçaments."

-Ha augmentat d'ençà que sou aquí dalt?

"Efectivament. Els comptes que hi havia en Es Pont d'Inca es varen traspasar si així ho volia l'interessat i de cada dia n'hem anat captant més. I encara no ha acabat..."

-Quins serveis oferiu?

"De tot tipus. Des del simple compte corrent o llibreta

d'estalvis, passant per les imposicions, les targes de credit... i acabant per crèdits personals i hipotecaris fins a serveis més sofisticats com poden ser els leasings, tant normals com immobiliaris, els plans de pensions, etc. Tots els serveis que la banca ofereix en general noltros els oferim aquí."

-Quines són les operacions més corrents a Pòrtol?

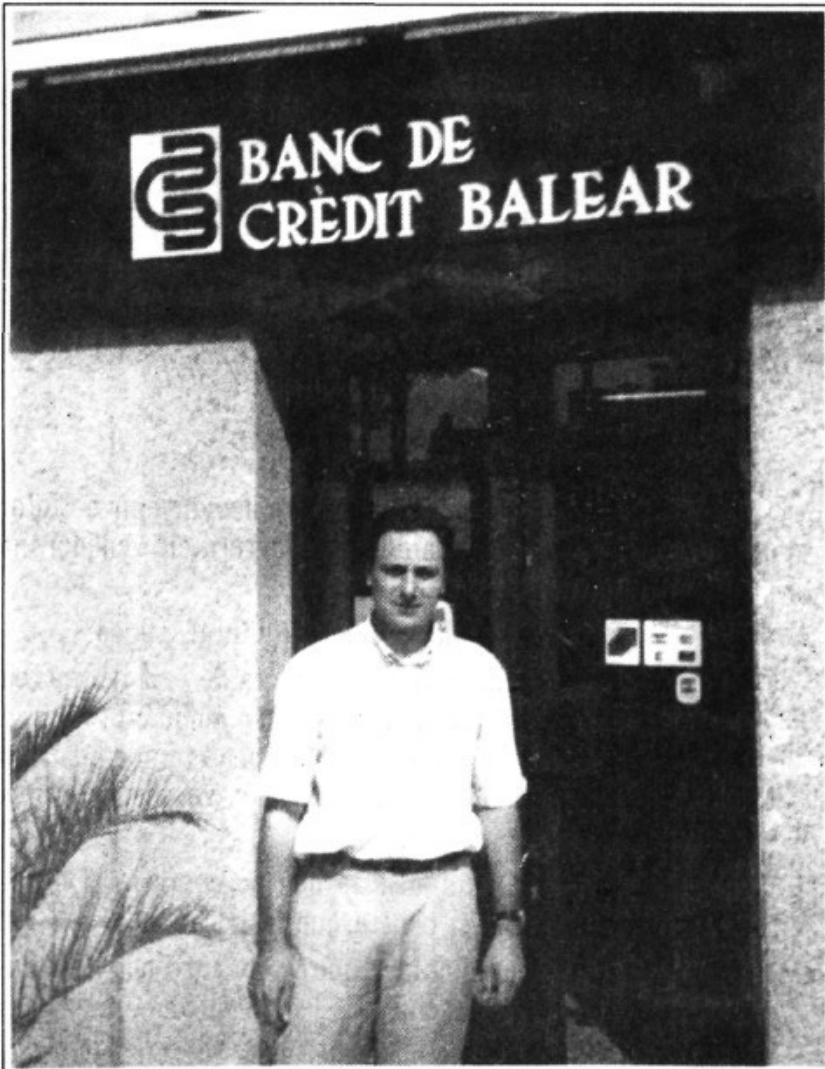
"Tenint en compte que aquí no hi ha indústria, els moviments més normals són els de particulars (llibretes, imposicions a termini fix, col·locacions en pagarés) i, darrerament, també estam fent plans de pensió, plans de jubilació i assegurances de vida; la gent se n'està adonant que de la seguretat social cobrarem poc..."

-Comparant-la amb altres sucursals, fins a quin punt la de Pòrtol és "rica"?

"Jo diria que sí, que Pòrtol és un poble ric. Pel que veig es tracta d'un poble on tothom, qui més qui manco, té el seu estalvi o el va fent. En aquest sentit és més ric que altres bandes."

-I quant a préstecs?

"Aquí dalt en feim algun, però no crec que sigui un dels llocs més idonis pel fet que no hi ha indústria. En aquest aspecte no crec que la crisi pugui afectar massa per aquí."



evidentment, serà una competència. De to'a manera crec que el poble en sortirà beneficiat."

-Quants de bancs creus que hi caben, a Pòrtol?

"Crec que amb dos i el Central de Consell, que també hi fa un poc de feina, la plaça està coberta perquè pens que el nombre d'habitants no es suficient per a que n'instal·lin més. Crec que dos està bé. S'havia parlat de la implantació de la Banca March i de la Caixa, però quan varen saber que noltros ja ho teniem pràcticament llest s'aturaren en sec i no n'han parlat pus."

-Quin seria el balanç d'aquests cinc mesos llargs?

"Baix del meu punt de vista és un balanç positiu. La gent que tenia comptes en Es Pont d'Inca ara està més que satisfeta del canvi, sobretot per les facilitats que té a l'hora de fer operacions. Per altra part anam fent, veim que tira a tira la captació va en increment."

-Com acabam?

"M'interessa insistir en la personalització de la nostra oferta. Tenim un marge de maniobrabilitat bastant gros i el podem adaptar a l'interès particular de cada client. Tot tendent a oferir el millor servei."

Idò res més, Sebastià, salut i, sobretot, pessetes (o no?)

B.

-Com anam de projectes?

"Pretenem anar creixent tira a tira, captar el major nombre possible de clients, sempre intentant oferir uns serveis diguéssim "personalitzats", adaptats a cada cas individual."

-I en referència a promocions, activitats culturals, esportives...?

"Abans d'acabar el curs vàrem fer una promoció a l'escola, destinada a mostrar mitjançant audiovisuals com és un banc. També tenim previst, juntament amb l'escola Costa i Llobera, fer unes activitats extraescolars, fomentant l'esport i creant uns equips de bàsquet. D'altra banda sempre estam oberts a col·laborar en allò que es faci. Totes les comissions de festa que ens han demanat participació l'han tenguda. Igualment la tendran les que encara estiguin per fer."

-El fet que a Pòrtol ja hi hagués "Sa Nostra", vos ha resultat un handicap o un alient competitiu?

"Jo diria que són les dues coses. Per a noltros resulta un handicap perquè "Sa Nostra" fa molts d'anys que està implantada aquí dalt i té molts de clients. Al mateix temps per a ells,

D'AGRICULTURA BIOLÒGICA

Setembre. Hi ha una mosca enganxosa que dona voltes i voltes, aterra sobre mi, ara sobre el braç, ara a la cama, a la cara, se'n va i torna, està sobre el meu dit, ja se n'ha anat. Déu meu, ja ni sé que estava fent, la mosca m'obsessiona. Vaig a buscar l'insecticida, ara no la veig, punyetera, on ets? La sento, passa ràpidament davant els meus ulls, però s'amaga, ja no sé on és. Cerco i cerco. No hi ha manera de trobar-la. Decideixo seure ben quiet, amb el tub d'insecticida preparat per a l'atac. Quins nervis! Per fi apareix. La sento vibrar, impertinent. No sap el que li espera. Per fi es posa just a la punta de la taula. Està un poc massa enrera. S'aproxima. Amb un moviment ràpid i segur l'esquitxo ben esquitxada amb el líquid mortal. La victòria és meua. La tiro al terra i la trepitjo. Patia massa.

Entra una mosca enganxosa.....

El camp és ple de mosques. Les he d'eliminar sigui com sigui. Compraré un insecticida, una bona esquitxada i totes mortes.....

TRENCAPINYONS

Pòrtula 97... en marxa cap al 100. Vos hi apunteu?

A dir veritat fa més d'un any que teníem plantejada la visita a l'amo en Joan Serra, de Ca'n Monjo Fondo de Pòrtol, per parlar del seu centenari, però mai no ens ha arribat l'ocasió propícia de pegar un bot a Ciutat per realitzar-la. Per això ens plau oferir-vos aquesta entrevista de Demetri Peña, publicada a "Informatiu Pimem" del passat juny. Hem d'agrair a l'autor les facilitats rebudes per la transcripció, la traducció i la reproducció fotogràfica.

UN SEGLE I UN ANY

JOAN SERRA VICH, EL SOCI DE MES EDAT DE PIMEM HA COMPLERT 101 ANYS

Conec a Joan Serra des de fa trenta anys. Vaig establir contacte amb ell quan vaig llogar el local veïnat al seu comerç, al carrer Farina, on vaig instal·lar-hi un taller de reparacions de Ràdio i Televisió. Trenta anys per a mi suposen un seixanta per cent de la meua vida, però per a en Joan Serra només representa un trenta per cent escàs de la seva. Joan Serra te 101 anys, i es troba en perfectes condicions físiques i una gran lucidesa mental. És titular de l'empresa situada a la Plaça Arquebisbe Miralles, la qual està dedicada al comerç de ceràmica i vidre. El seu fill ja està jubilat i el comerç el duen els néts. L'empresa fou fundada pel seu pare a Pòrtol, on ja tenia una merescuda fama d'oller.

En el domicili particular de l'empresari de PIMEM, que està a la mateixa finca del comerç de ceràmica i vidre a la plaça Arquebisbe Miralles, nos va rebre molt content i s'aixecà per saludar-nos. Davant la seva filla Esperança i el seu nét Joan Maria, vàrem començar l'entrevista. La primera pregunta era obligada i referida a la seva edat. Amb veu clara i ferma ens contestà:

R.- Tenc cent un anys o sigui un segle i un any.

P.- A Quina edat començàreu a treballar?

R.- Tenia quinze anys quan vaig començar a treballar amb el meu pare a la meua terra natal, Pòrtol. Els meus pares eren ollers. Trenta anys vaig fer feina amb ells, sempre a les seves ordres. Cada diumenge anàvem pels pobles a vendre els nostres productes. Ho fèiem amb un carretó estirat per un mul, i mos acompanyava un empleat. Veníem per les places dels pobles. Quan hi havia fires, les vendes eren millors, però amb fira o sense ella, noltros no fallàvem

mai cap diumenge. El meu pare decidí venir a Ciutat. Vàrem estar cinquanta anys darrera els venedors de peix de la plaça.

P.- A la Plaça Major de Ciutat, supòs?

R.- Sí, darrera els venedors de peix del mercat de Ciutat. Noltros hi vàrem estar cinquanta anys. El meu pare va comprar aquesta finca i també una altra al carrer de Sant Miquel que se la va quedar el meu germà.

P.- Quants anys fa que no controla el negoci directament? Em consta que fa poc temps.

R.- Fa cinc anys que vaig caure per l'escala i des d'aquest moment vaig decidir quedar-me a casa.

P.- Quina opinió li mereixen els seus néts?, Són bons treballadors?

R.- Estic molt content amb ells. Fan una bona feina. Quan varen posar aquest aparell (ordinador) no funcionava molt be. Però ara sí els funciona.

P.- Vostè que ha viscut tantes aventures empresarials, deu tenir moltes anècdotes gracioses.

R.- Record quan els representants mos anunciaven els tassons irrompibles. N'agafàvem un, el tiràvem a terra i es feia mil bocins. El representant no entenia perquè el fabricant li assegurava que eren irrompibles. Després de varies consultes i molts de tassons romputs, es va aclarir allò de la irrompibilitat. Era molt divertit veure la cara del representant.

Va intervenir el nét Joan Maria i va sol·licitar al padri que recordàs les seves habilitats en l'empaquetament de les comandes de ceràmica i vidre que s'havien de trametre als pobles. A Don Joan se li il·lumina la mirada quan afirma: Jo era el més destre

de tots. Ho feia molt ràpid i molt ben fet.

La seva filla Esperança va puntualitzar que "Els empleats miraven mentre mon pare empaquetava. L'empaquetament de peces de vidre és un art o un ofici que té el seu mèrit".

P.- Don Joan es passa moltes hores assegut i té un televisor al seu abast. Quin programes li agraden més?. La seva resposta no va deixar cap dubte ni una.

R.- Els esportius m'agraden tots. D'aquí a uns dies començaran els Mundials d'Itàlia, i no me pens perdre cap partit ni un. El ciclisme també m'agrada molt, i segueisc les carreres d'en Perico Delgado. A Mallorca teníem grans corredors, però ara no els

de la pagesia, i el qui arribava primer s'enduia el pollastre. En vaig guanyar molts i vaig arribar a esser un gran corredor de pollastres. La meva mare plorava perquè no volia que corregués, però mon pare, d'amagat de ma mare, m'ajudava perquè anàs a córrer. La meva mare tenia por de que me fes malt. Noltros som naturals de Pòrtol i mos coneixien per "Can Monjo Fondo".

No mos volen despedir de D. Joan sense demanar-li si encara controla el negoci.

R.- Me donen els comptes d'algunes coses, no de totes, però si d'algunes. El secret del nostre negoci



tenim.

La següent pregunta era de rigor en aquest cas.

P.- Quin és el secret o la formula per una llarga vida?

R.- No sé perquè he viscut tants anys. Crec que és el destí de les persones. La meva vida ha estat treball i més treball. Mai he pertangut a cap associació o club esportiu. De jove participava a les carreres entre amics. Corria per la il·lusió de córrer i vaig arribar a esser un dels bons corredors del meu grup. Tots els diumenges corriem el pollastre. En un camp

és: la borsa dels comptes corrents de la nostra casa ha de tenir un saldo d'un tres milions de pessetes. Si s'aconsegueix, l'empresa va bé i s'ha d'aconseguir sempre. Si tens els tres milions pots dormir tranquil. Mai he retornat cap lletra.

Deixam al nostre soci Don Joan Serra Vich, que és un comerciant exemplar amb el propòsit de proposar un homenatge a realitzar per la PIMEM i al qual haurien d'afegir-s'hi altres institucions públiques.

DEMETRI J. PEÑA.

Des de la Casa de la Vila

VIII PUJADA A LLUC MARRATXINERS: ANEM A LLUC A PEU

MARRATXÍ - INCA (AMB AUTOCAR) INCA - LLUC (A PEU)

DIA 23 DE SETEMBRE DEL 1990

SORTIDA A LES 04'00 HORES DEL MATÍ

NUCLI	INSCRIPCIÓ	LLOC DE SORTIDA
SON RAMONELL	JOSEP CAMPINS	ES FIGUERAL
PONT D'INCA	TENÈNCIA D'ALCALDIA	DAVANT CONVENT STA. TERESA
PONT D'INCA NOU	SUPERMERCAT «AMIGO» MARIA ALLOZA C/. AUBARCA, 12	DAVANT CONVENT STA. TERESA
SA CABANA	COMERCIAL PASTOR I BAR CAN ANDREU	PLAÇA BARTOLOMÉ RIERA
PLA DE NA TESA	CONFECCIONES CARDONA FORN D'ES PLA DE NA TESA	PLAÇA DE L'ESGLÉSIA
CAS CAPITA	CLUB PETANCA I COMESTIBLES PÉREZ	ENTRADA URBANITZACIÓ
ES FIGUERAL	MARTÍ FORNÉS	DAVANT POLIESPORTIU
PORTOL	AUTOSERVICI CA NA PEPA PAPERERIA S'ESTEL BAR CAS TORD	PLAÇA CONSTITUCIÓ
ELS GARROVERS	SA PERERA, 7	ENTRADA URBANITZACIÓ
SA CABANETA	CASA DE LA VILA ARTIBESA	PLAÇA D'ESPANYA

• A LES 8'30 HORES, AUTOCARS DIRECTES A LLUC •

CONCENTRACIÓ: ALS MATEIXOS LLOCS QUE ABANS.

INSCRIPCIÓ: FINS DIA 17 DE SETEMBRE.

HORA ÚNICA DE TORNADA: 16'30 HORES.

HI HAURÀ: BEGUDES, FRUITA, LACAC, ENSAÏMADES.

NOTA: EN CAS DE PLOURE A L'HORA DE SORTIDA, ES FERIA EL DIUMENGE SEGÜENT.

ACTIVITATS A FER A LLUC

10'00 HORES: BALL DE BOT A LA PLAÇA DELS PEREGRINS, PELS GRUPS LOCALS:
«AIRES D'ES PLA DE MARRATXÍ» I «APLEC DE MARRATXÍ».

11'00 HORES: BENVINGUDA I OFICI, OFRENES DEL RESPECTIUS NUCLIS DE
MARRATXÍ, I BALL DE L'OFERTA.

ACTUACIÓ DELS BLAUETS A L'ESGLÉSIA DEL MONESTIR.

13'30 HORES: DINAR DE GERMANOR A L'ACOLLIMENT FONT COBERTA.

MENÚ: PAELLA — ENSAÏMADA — FRUITA — BEGUDES.

PREU: EMPADRONATS A MARRATXÍ 500 PTES.
D'ALTRES BANDES 1.000 PTES.

ORGANITZA: «AJUNTAMENT DE MARRATXÍ».

COLLABORADORS: LACTIUS BLAHI — KAS — PEPSI.

MARRATXI

(TERCER PREMI DEL CONCURS DE REDACCIÓ "SANT MARÇAL '90")

Tu ets el meu terme municipal, que m'acullis en el teu espai, amb els teus pobles, camps, esglésies, amb la teva gent tan acollidora.

Els teus pobles són com molts d'altres: grans i bonics, però tots i cada un d'ells té alguna cosa que els fa especials. Amb els seus camins i carreteres llargues, amb arbres verds a cada costat.

Et pertany amb un vent d'harmonia i tranquil·litat. Al capvespre, quan el cel pren un color taronjat, quan els ocells han deixat de cantar, pots veure la gent que va a la plaça: vells i nins, mares i pares.

Els vellets es seuen als bancs i parlen de les seves coses. Els nins, juguen i riuen i les mares i els pares s'agafen del braç i passegen.

Els teus camps verdosos i fèrtils, amb el seus ametllers que el mes de gener s'omplen d'unes flors blanques com la neu i roses com la il·lusió. El blat producte de la teva terra amb què alimentes molta gent.

El camp, amb la seva herba, serveix de pastura per a les ovelles, ovelles que donen la llana més pura i suau.

Amb els teus paisatges que et fan imaginar pau, amb les seves muntanyes, els seus arbres, les seves flors i també la seva posta de sol.

Les esglésies que acullen els diumenges la gent i les seves ànimes.

La teva gent que es preocupa cada dia per donar una bona imatge. Una gent que és com la del meu poble, millor dit de la urbanització on jo visc, que és el Pont d'Inca Nou.

Es una urbanització tranquil·la: amb cases grans i carreteres amples. Les cases solen tenir una façana blanca i un jardí verd i ben cuidat.

Pots veure els camps amb molta herba i a la primavera s'omplen de margarides blanques i grogues.

Pels matins pots escoltar la música dels gorrons, com si et donassin el bon dia.

Des de la urbanització es pot veure les muntanyes, inclús el Puig Major.

Pels estius, quan el sol comença a desaparèixer darrera les muntanyes, la gent surt a passejar, els nins petitons amb les seves bicicletes.

També pots escoltar els crits de la gent que neda a les seves piscines.

Quan plou, com que hi ha tans jardins pots sentir l'olor de terra mullada i quan torna a sortir el sol, algunes vegades veus l'arc de Sant Martí sobre alguna casa.

A la llum de la lluna, romànticament els enamorats s'agafen de les mans i es diuen les més belles paraules.

També hi ha centres comercials, un supermercat, una perruqueria, una gelateria, un bar, una papereria i un estudi fotogràfic.

Hi ha un parc on els nins juguen i pugen als gronxadors.

Per amunt dels ponts passa el tren d'Inca.

Al Pont d'Inca hi ha més centres comercials i els divendres a la plaça de l'església posen un mercat on els hortolans i més gent venen els seus productes.

Tu ets el meu terme municipal amb els teus pobles: Pont d'Inca, Pont d'Inca Nou, Pla de na Tesa, Els Garrovers, Pòrtol, Es Figueral, Sa Cabaneta.

Amb el teu cementiri on la gent prega per les ànimes dels seus estimats.

I després de tot això he de dir algunes coses inconvenients que falten al meu terme municipal:

Pocs espais verds. Que l'autobus no entri al Pont d'Inca Nou.

I acabaré dient que estimo el meu poble.

Mònica Hernández Pardo
Col·legi Santa Teresa



ALGUNES REFLEXIONS EN VEU ALTA

En el programa de mà del primer concert de l'Orquestra Simfònica de Balears, el concert de presentació el passat setembre, Biel A. Vich ens feia un repàs sobre els darrers trenta anys de simfonisme a Mallorca. Ekitai-Ahn, naturalment, en fou un dels més clars protagonistes.

I és que el director coreà mantingué viu el foc simfònic a l'illa. Més diria encara, feu possible que aquest foc anàs creixent, lenta però fermament. I a partir d'ell tot un procés fins arribar al que tenim actualment, que no és poc: una orquestra professional a les Illes. Molts són els noms que ho han fet possible i que podria anomenar. No ho faré d'una forma exhaustiva. Però gràcies a tot un bon grapat de professionals i aficionats, hem arribat a aquest punt i seguit.

No crec, però, que la nostra orquestra sia la millor del món. Seria una pretensió massa gran. Ni com a gerent ni com a aficionat puc caure en tal orgull. Però el que sí crec és que tenim una bona orquestra. Un grup simfònic que pot complir perfectament la seva tasca: Per una banda donar a conèixer el repertori tradicional des del Barroc fins al segle XX i per altra

mostrar els nostres valors musicals, tant d'intèrprets com de compositors. Aquests dos punts marquen el repte que l'orquestra s'ha proposat. I tira a tira anirem caminant vers ells.

Parlava al començament de la figura d'Ekitai-Ahn. Permeteu-me que agafi novament el fil i des d'aquesta plana recordi el mestre. No el vaig conèixer personalment (quan ell morí - aquest setembre en fa vint-i-cinc anys - els meus tarannàs anaven per altres indrets no musicals), però la seva imatge sempre se m'ha aparegut com la d'un home bo i un músic sensacional. Idees formades a partir de comentaris de persones que treballaren amb ell (músics de l'antiga Orquestra Simfònica de Mallorca) i sobretot a partir de la lectura del volum "Mallorca y Ekitai-Ahn", de Lolita Talavera i publicat per l'Ajuntament de Palma ja fa un grapat d'anys.

I la nostra orquestra, reconeixent la tasca del músic iniciarà la propera temporada 90-91 el 28 de setembre amb una obra del mestre coreà i que ell presentà diverses vegades amb la "seva" orquestra: la transcripció d'una Toccata de BACH. Una bona manera de tornar-lo a tenir present.

PERE ESTELRICH I MASSUTJ

DESDEJUNI ESCOLA.

A punt de començar el nou curs, m'agradaria fer unes reflexions sobre el rendiment dels nins i nines en edat escolar.

Moltes de vegades el rendiment escolar de les nines i dels nins, sobretot a Pre-escolar i EGB, ve determinat, en les primeres hores de la jornada, per un desdèjuni insuficient. És corrent - i això pot afirmar-se des d'un punt de vista estadístic - veure nins i nines a l'escola que a les nou i mitja del matí ja fan aspecte de cansats, tot i que han dormit prou hores, i amb la cara de no prestar massa atenció a les explicacions, el treball, els exercicis o les activitats que es fan o es proposen. De vegades fins i tot apareix una molesta migranya que una estona més tard, quan sona l'hora del temps d'esplai, desapareix després d'haver menjat una mica.

Tota aquesta simptomatologia es redueix, en la majoria de casos i a no ser que existeixi una patologia determinada, a una simple manca d'energia suficient per fer front a l'activitat escolar. L'origen d'aquesta manca d'energia la trobam, és clar, en un desdèjuni insuficient.

La solució a aquest problema és ben senzill: fer un desdèjuni tan complet, abundós i equilibrat com sigui possible, aspectes aquests que solen ésser absents en gran part dels desdèjunis en general i dels escolars en particular. Hem de tenir present que un estudiant d'EGB, posem per cas, té una activitat escolar bastant intensa, sobretot durant el matí i, en concret, durant les primeres hores. En moltes ocasions el desdèjuni d'aquest hipotètic estudiant es redueix a un tassó de llet i a un parell de galetes, aliments del tot insuficients (per a la seva edat i l'activitat que desenvolupa) fins l'hora del berenar (si berena) o del dinar (a migdia). Pensem que, sense comptar les dues galetes i el tassó de llet del desdèjuni, i qualche pastisset industrial que es mengi a mitjan matí, aquest nin o nina d'EGB ha passat més de dotze hores quasi sense aliment entre les dues menjades fortes del dia: el sopar del dia anterior i el dinar del mateix dia. No és estrany, per tant, que estigui cansat i fluix de forces.

La casa de productes alimentaris "Nestlé" edita, fa devers un any, un llibret divulgatiu sobre quin ha de ser el desdèjuni ideal per a cada persona, d'acord amb l'edat i l'activitat que realitza. Era un llibret interessant i recomanable que potser encara pot aconseguir-se demanant-lo a la casa comercial (era de distribució gratuïta). En qualsevol circumstància, els serveis de salut corresponents poden orientar - en aquest cas als pares amb fills en edat escolar - sobre la dieta alimentària que convé a cada nin o nina quan desdèjuna, per tal de repartir més racionalment l'alimentació diària i facilitar l'activitat escolar dels seus fills.

Bon començament de curs a totes i tots!

ANTONI ROCA.

DESENTERRER LA DESTRAL DE GUERRA TOTS CONTRA EL CAMP DE GOLF!

Quan era més petit que ara, m'agradava veure les pel·lícules de l'Oest americà que feien els dissabtes a l'horabaixa. En aquell temps no existia encara TV3 i record com a quasi bé totes un el cap de la tribu empipat amb els ianquis deia "Nosotros desenterrar hacha de guerra". Lluites i morts, herois i traïdors... i els indis sempre eren els dolents que mai guanyaven. Pobrets! Mai vaig arribar a saber si aquella època va existir de veritat, si era com allà la pintaven o no, què va passar en realitat, què se n'ha fet d'aquells indis (pintura els descendents mengen hamburgueses i patates a un McDonalds)... El cas és que tot aquell món em pareixia molt llunyà, de ficció, de pel·lícula, i mai vaig imaginar que una cosa extremadament semblant a allò l'arribaria a viure jo personalment als voltants del segle vint-i-un.

Més d'una vegada veia una gran semblança entre les lluites d'aquells indis de pel·lícula i la que els que estimam el nostre país com jo, mantenim per evitar una invasió estrangera, una destrucció indiscriminada dels nostres valors, costums, tradicions, paisatges, idioma, identitat nacional... Vists els resultats, crec que nosaltres som els indis... Duim les de perdre?

Al Canadà també hi ha indis, com als EUA, i pareix ésser que els va passar exactament el mateix que a les pel·lícules. Encara sobreviuen molts dels descendents dels qui indiscriminadament foren expulsats de les seves terres. Segons les lleis canadenques, i donat el volum de població que suposen els indis poden viure en reserves, que més que això són ciutats amb certa autonomia i totes les comoditats i luxes occidentals. Es a dir, són lliures de dur la vida que vivien els seus avantpassats. I fins enguany pau i tranquil·litat, trencades per culpa... d'un camp de golf!

L'home blanc vol unes terres índies per ampliar un camp de golf. Aquestes terres pareix ésser que són un antic cementiri indi on descansen els avantpassats, els herois de la guerra, els vells savis. Els indis ho consideren lloc sagrat, lloc de culte als morts, als pares, al seu origen de la vida. L'home blanc vol fer diners amb un camp de golf a costa de l'explotació i destrucció d'aquelles terres. La pel·lícula es repeteix als voltants del segle XXI: l'home blanc vol unes terres que són de l'indi i que aquest no vol abandonar. La solució: la llei del més fort. De bell nou es desenterra la destral de guerra. Avui la lluita ha canviat. Les armes són automàtiques i els indis ja no duen plomes al cap, ni muntan cavalls, ni hi ha el setè de cavalleria. No. Però així i tot els indis són inferiors, encara que això no els fa perdre l'esperit de lluita, el morir pel que és seu. Vergonya mundial al segle espacial. M'agradaria, ja que a les pel·lícules no passava mai, que per una vegada i de veritat guanyassin els indis. A mi tampoc m'agrada que es destruesqui la meua terra, la dels meus avantpassats i la dels meus descendents per a que quatre desconeguts i enemics meus facin camps de golf per a que altres en gaudeixin a canvi de diners. No m'agrada que se n'aprofitin de la meua terra, del paisatge a què tots tenim dret d'admirar i de meravellar-nos-ne, dels pins, alzines, oliveres, que arranquen per fer-hi forats, bunquers, greens, carrers, gespes, banderetes i la seva respectiva urbanització. Destral de guerra, els indis contra els blancs per unes terres que són seves, per poder-hi fer un camp de golf. Acab de descobrir que els indis i jo, per una vegada en la vida, tenim un objectiu comú, una lluita comú, cadascú a casa seva, i tot per una cosa tan senzilla com és l'amor a la nostra respectiva terra.

GABRIEL ANGEL VICH I MARTORELL

UN POC DE TOT

Per CORREU ens assabenten que:

L'A.P.F.M., entre altres coses, donà de baixa la revista "Veïnats", de Calvià, posa en marxa la reedició del llibre "L'Associació de la Premsa Forana de Mallorca (1978/87)" i convoca els "Premis Premsa Forana 1990" i "Persones del Poble 1990".

Hi ha hagut un CONCERT EXTRAORDINARI al Castell de Bellver. El celebrà el Cor de la Catedral de Westminster el passat 30 d'agost.

La CONSELLERIA DE SANITAT va inspeccionar 8 manantsials de Mallorca i les seves plantes envasadores. Els resultats obtinguts, segons el Gabinet de Mitjans de Comunicació de la CAIB, demostren que les aigües es troben en condicions totalment correctes.

ILSE SCHÜTZ, la nostra amiga d'Agost, va organitzar l'exposició "Fang, Foc, Formes" en el marc del 750 Aniversari del naixement del Poble Valencià, integrada per l'obra dels terrissers d'Alacant, Castelló i València. Aiximateix n'organitzarà una altra al Castell de Dènia sobre ceràmica del Marroc. Enhorabona i endavant, Ilse!

JOAO BOSCO, brasiler, ofereix un concert a l'Auditori el 14-IX a les 22'30. Organitzat per l'Ajuntament de Palma.

MARINELAND celebra el seu 20è aniversari. Felicitats!

Dia 28-IX, a les 20'30 h, a l'Auditori tindrà lloc el concert d'inauguració de la temporada 90/91 de l'ORQUESTRA SIMFONICA DE BALEARS "Ciutat de Palma". Amb Lluís Remartínez com a director i Emmy Verhey com a violi solista podrem escoltar la Toccata i Fuga en Re menor, de BACH, arranjada per Ekitai Ahn, el Concert per a violi i orquestra en Re menor, Op. 61, de Beethoven, i la Simfonia No 8 en Sol Major, Op. 88 de Dvorak.

El balanç de l'activitat del PARLAMENT DE LES ILLES BALEARS corresponent al primer període de 1990 es pot resumir així:

- Projectes de llei tramitats: 12
- Proposicions de llei tramitades: 12
- Lleis: 2
- Proposicions no de llei presentades: 59
- Mocions tramitades: 9
- Interpel·lacions tramitades: 10
- Preguntes amb sol·licitud de resposta davant ple tramitades: 69
- Preguntes amb sol·licitud de resposta oral davant comissió tramitades: 42
- Preguntes amb sol·licitud de resposta per escrit tramitades: 433
- Compareixences tramitades: 28
- Altres assumptes tramitats: 14

Fins al 20 de juny hi ha hagut 14 reunions de la mesa del parlament, 15 de la junta de portaveus, 4 sessions plenàries extraordinàries i 16 ordinàries, a més de diferents reunions per comissions.

Els grups parlamentaris que han presentat més assumptes són el socialista i el nacionalista i d'esquerres, ambdós amb 292 qüestions, seguits d'enfora pel C.D.S. amb 48.

El PARTIT POPULAR de Balears va organitzar una roda informativa amb els representants de Premsa Forana amb motiu de la visita del seu president nacional, José Maria Aznar.

No hi pogüem assistir, però el mes que ve tindrem noves de l'acte a través de la seva oficina d'informació.

L'Ajuntament de Palma convoca els PREMIS "CIUTAT DE PALMA" 1990 d'investigació, de periodisme, de pintura i d'estímul d'activitats artístiques. Els terminis per a presentació de projectes i treballs són: Investigació: 16 de novembre; Pintura: 28 de desembre; Estímul d'activitats artístiques: 28 de desembre; Periodisme: 11 de gener de 1991.

Vegeu les bases a la Redacció.

SERVEIS DE CULTURA PEL POBLE és una fundació cultural privada que procura l'extensió de la cultura en el seu sentit més ample a totes les persones o grups residents a Mallorca, els quals, per mor de les seves circumstàncies socials o personals, se'n troben mancats. Les associacions de veïns, agrupaments o altres institucions que vulguin fer arribar a la gent cultura mitjançant conferències, octavetes, curssets... poden ser ajudats per aquesta Fundació. Més informació: C/ Mar 6, 3, Ciutat de Mallorca.

El VIII CONCURS POP-ROCK tindrà lloc al Velòdrom - Palau Municipal d'Esports de Ciutat entre el 20 i el 22 de setembre. Hi prendran part diversos grups semifinalistes i hi haurà les actuacions especials de Murder in the Barn, Susie Q, La Granja i Danza Invisible. Sempre a les 21 hores.

PUBLICACIONS REBUDES:

VI PREMIS ASSOCIACIO DE LA PREMSA FORANA. Mallorca 1989. 15 pàgs.

Edició d'una mostra dels articles premiats a l'edició de l'any passat. Hi ha materials de la revista Coanegra, de Santa Maria del Camí; de Pòrtula i de Mel i Sucre, de Sant Joan.

Concretament de Pòrtula inclou "Ceràmica brodada de Sa Cabaneta", de Pere J. Amengual i Bestard, "Els nostres marges", de Bonifaci Molada i "Els pebres de Pòrtol", de Bartomeu Moll i Mas.

COLLA DE SERMONS PREDICATS A LES ROMERIES DEL PUIG DE POLLENÇA ELS ANYS 1986 I 1990, de Mn. Martí Cifre Cerdà.

Opuscle de 25 planes fet per l'ex-rector de Pòrtol, patrocinat pel Banc de Santander i inclòs en el marc del Bicentenari del coronament de les obres del temple parroquial. Basa els dos sermons en sengles versos de l'himne de la Mare de Déu del Puig: "Sa cara a fable tota somriu", sobre l'alegria i "Som sa vostra mare; fillets veniu", sobre la maternitat.

ELS ENTORNS ARQUEOLÒGICS DE PORTO CRISTO, d'Alfred F. Arnau. Edició de la Revista Porto-Cristo, 1990.

Obra que passa revista a l'arqueologia d'aquella contrada a través de tres capítols concrets: L'entorn arqueològic de Porto Cristo, Cala Morlanda i El port romà de Porto Cristo. Inclou una bibliografia sobre el tema.

TU. Cinquanta amoretes a una musa imaginària, de Pere Gil. Edició manual limitada realitzada per l'Associació d'Amics de la Glosa.

En aquesta ocasió l'amic Vicenç Terrassa ens explica que adopta el paper de Cyrano de Bergerac "que aportava la seva inspiració perquè un altre l'aprofilés". El recull és més acurat i de to més líric que el de les gloses que l'han fet famós. Per qualque cosa l'autor fa una confessió inicial: "Aquest aplec és fet en desagravi a totes les dones per a fer-me perdonar les gloses eròtiques/masclistes que he escrites per fer riure". Aquí teniu un botó -musical- de mostra:

"Cinc lletres que són cinc notes
de música celestial,
orfeó angelical
amb veu de cinquanta cotes,
que jo escolt embadalit
sortint-me el cor del pit
perquè TU el m'avalotes."

CUADERNOS DE HISTORIA Y ESPIRITUALIDAD, 4. Trinitàries de Mallorca, 1390.

Inclou una sèrie d'articles i estudis sobre l'orde Trinitària i el seu fundador, Miquel Ferrer.

BOLLETI INFORMATIU, No 5. Normativa (gener - maig 1990). Secretaria Gral Tècnica de la Conselleria Adjunta a la Presidència. Juny, 1990.

Com en anteriors edicions presenten un recull de les disposicions més rellevants publicades en els diferents butlletins i diaris oficials, classificades per àrees.

PUBLICACIONS PERIÒDIQUES:

D'entre les revistes associades a PREMSA FORANA DE MALLORCA rebudes destacam:

Tres d'elles que celebren cosa:

MEL I SUCRE, de Sant Joan. 120 (VI 90), els DEU anys d'existència.

ARTA, el No 50 (VII-VIII 90)

S'ARENAL DE MALLORCA, el No 200 (1-VIII)

Enhorabona a totes!

APOSTOL Y CIVILIZADOR, 172 (VI 90). Revista de Petra que dedica una plana a l'excursió que els pensionistes de Petra i Ariany varen fer a l'església d'Es Figueral amb motiu d'haver triat com a patró Frai Juniper Serra.

COANEGRA, 74 (VIII 90). La companya santamariera inclou la següent informació a la secció "En poques paraules": "El diumenge 24 de juny, el Pare Josep Capó va pronunciar el Pregó de Sant Marçal de 1990, a la Parròquia de Sant Marçal. en el Pregó Josep Capó parlà de la història de Sant Marçal, de Marratxí i de Santa Maria. Tractà del temps en què la parròquia de Marratxí va estar unida a la de Santa Maria, des del 1369 fins a 1639. També parlà de la construcció de l'església de Sant Marçal, i d'altres caires històrics de Sant Marçal i la seva festa."

RESSO de Campos, 22 (VIII 90). Publicació que rebem per primera vegada. Integrament en català. Sigui ben arribada.

BELLPUIG, 31 (4 VIII). Aquesta revista d'Artà, amb motiu de les festes, obsequia els lectors amb la reproducció d'una il·lustració fora de text del seu poble feta per Nicolau Casellas.

VEU DE SOLLER, 65 (17 VIII). Amb aquest exemplar hi adjuntem un calendari de butxaca dels partits del Grup Balear de III divisió de futbol.

FELANITX, 2710 (25 VIII). Inclou l'article "Final de temporada", de Biel Massot i Muntaner.

PERLAS Y CUEVAS, de Manacor, 763 (25 VIII). Idem.

S'ARENAL DE MALLORCA, 202 (1 IX). Idem.

REVISTA DE FERRERIES, 185,186,188 (VI-VIII)

A la secció "Bibliografia recibida" hi consta Pòrtula.

El 188 és un especial dedicat a les festes de Sant Bartomeu, quan es fa la Colcada dels caixers a Ferreries

LES QUATRE BARRES. Butlletí de l'Associació Cultural Catalana als Països Nòrdics, 46 (1990)

DRETS HUMANS DE MALLORCA, 9 (VII 90). Aquesta vegada dedica les seves planes al moment actual de l'ecologia a Mallorca.

BUTLLETI OFICIAL DEL PARLAMENT DE LES ILLES BALEARS 91 a 94 (VII-VIII)

En el No 91 (12 VII) hi podem trobar l'aprovació de la següent resolució: "1.- El Parlament de les Illes Balears manifesta la seva convicció que per avançar en la configuració del Senat com a veritable Cambra de representació territorial és imprescindible que aquest assumeixi i protegeixi la pluralitat cultural i lingüística de l'estat d'acord amb allò que disposen la Constitució i l'Estatut.

2.- En aquest sentit el Parlament de les Illes Balears insta les forces polítiques de les Illes Balears a desenvolupar les actuacions necessàries per aconseguir la utilització del català en el Senat i, en conseqüència, insta el seu diputat que és

membre de la Cambra alta que interessi els Grups Parlamentaris en el Senat en les iniciatives que facin possible aquesta inspiració."

En el No 93 (30 VII) hi podem llegir el text de la proposició de llei presentada pels grups parlamentaris Popular, Socialista, Nacionalista i d'Esquerres, CDS, Unió Mallorquina i Mixt relativa a conservació dels espais naturals i d'interès paisatgístic de les Illes Balears. L'objecte d'aquesta llei és: "1.- Aprovar el Catàleg d'Espais Naturals i d'Interès Paisatgístic de les Illes Balears.

2.- Establir en aquests espais els criteris i les mesures mínimes de protecció, conservació, restauració o rehabilitació dels seus valors ecològics, paisatgístics o geològics i de la seva diversitat biològica." L'àrea natural inclosa en la relació proposada que ens afecta més d'aprop és la corresponent al Puig de Son Seguí (S'Ermita).

El No 94 (6 VIII) inclou la resposta de la consellera de Cultura a la pregunta de Joan F. López relativa a l'ús del català a l'administració pública. Entre altres coses diu: "El retard en la promulgació del Decret que reguli l'ús de les llengües oficials de la CAIB és degut, com ja hem informat en reiterades ocasions, al fet que no escau l'aplicació d'una normativa si no es tenen proves tangibles que aquesta podrà ésser complida. La millora en l'estat actual d'ús del català a la CAIB -increment d'assistència als cursos de català, constatació d'una major sensibilització per part dels funcionaris sobre aquesta qüestió- ens fa creure, amb optimisme, que potser deu haver arribat l'hora en què la promulgació del Decret creï els mínims conflictes possibles. (...) No podem fixar encara quan en tindrem enllestida la redacció definitiva. Podem assegurar-vos, emperò, que treballam perquè la data de promulgació sigui pròxima."

MALLORCA SOCIALISTA. Organ del Partit Socialista de Mallorca -PSM-, 64 (Estiu 90). Inclou l'article de Rafel Crespí i Ramis "Un altre mini-decret per al català i pensar-se tenir la seu plena d'ous", i una ressenya de Mateu Morro i Marcé sobre el llibre "Els escriptors i la Guerra Civil a les Illes Balears" de Josep Massot i Muntaner, que diu així: "Sense l'obra de Josep Massot i Muntaner el nostre grau de coneixença de la història contemporània de Mallorca seria molt més escàs del que és. En particular, la història de la Guerra Civil a les Illes Balears serà un dels períodes més ben coneguts i estudiats per mor, en bona mesura, dels llibres d'en Massot i Muntaner, i també gràcies a treballs com el suplement de Balears "Memòria Civil" o el llibre de L. Capellà sobre la repressió.

Aquesta nova aportació, com el conjunt de treballs d'en Massot, es caracteritza pel seu rigor científic i la seva objectivitat. Constitueix una peça més cap a una història gairebé exhaustiva i total de la Guerra Civil a les Illes Balears. Una història afortunadament feta amb mètode i amb ciència, que ja la voldrien per a ells altres contrades amb més pes demogràfic i més tradició historiogràfica.

Massot i Muntaner analitza la bibliografia existent sobre la Guerra Civil "més aviat nombrosa pel que fa a Mallorca i gairebé inexistente per a les altres illes", la literatura sobre el tema, les memòries i diaris, i els estrangers i l'expedició de Bayo. En una segona part estudia els intel·lectuals mallorquins

contra la dictadura franquista, amb un capítol sobre la repressió i la represa cultural a Mallorca de 1936 a 1950, un altre sobre testimonis de la guerra i de l'exili, i estudis particulars sobre Albert Vigoleis Thelen, Alexandre Jaume, Andreu Crespí, Llorenç M. Duran i Joan Mascaró, tots acompanyats de textos i moltíssima bibliografia particular i general.

El llibre està constituït per la suma de diversos treballs, que s'integren en una unitat temàtica sòlida sobre els escriptors i la Guerra, i que són una aportació important per a una història menys pobre i menys-esbiaixada sobre aquest període tan transcendent."

ARRAN, 40 (VII-VIII 90)

ALIMARA, 19-20 (V-VIII 90). Butlletí informatiu del Servei d'Acció Social del C.I.M. Integrant en català. Entre altres coses, presenta un interessant dossier sobre toxicomanies i el seu tractament a diverses zones de Mallorca.

FULL DOMINICAL, 32 a 35 (VIII 90)

FOGANYA, de Porreres, 4 (VIII 90).

B.-

MUSICA

VISTA

I.- L'Orquestra Simfònica de Balears "Ciutat de Palma" és la primera formació professional d'aquest tipus que el nostre entorn ha sabut crear i mantenir.

Nascuda per iniciativa de diferents organismes institucionals es presentà a l'Auditori de Palma encara no fa un any: el passat mes de setembre de 1989. Teresa Berganza hi posà veu i estil.

II.- Mes d'agost de 1990. Teresa Berganza, novament entre nosaltres per posar veu i estil a la fita.

El pati de Bellver ple per escoltar el recital. Amb piano, sense orquestra, naturalment.

En menys d'un any, la diva ha cantat per a noltros en dues ocasions. I és que el bon fer no cansa.

I per iniciativa de la comissió espanyola que promou el "Quinto Centenario".

Val la pena recordar el descobriment, de cap manera celebrar-lo.

PERE ESTELRICH I MASSUTI

PRECISAMENT AQUEST MES...

En fa 150 anys (setembre, 1840)

Compren una estora d'espert per evitar el sol al balcó de la casa consistorial.

En fa 100 (setembre, 1890)

Nomenen una inspecció de sanitat perquè no hi ha manescal a la vila. Estarà formada pels metges Antoni Villalonga (titular) i Gaspar Jaume Llabrés, i pels regidors Josep Serra Barrera, Guillem Rigo Carrió i Jaume Figuerola Tugores.

El sorteig dels representants del gremi de líquids dona el següent resultat: Vicenç Jaume Mates, Josep Rosselló Canyelles i Bartomeu Mulet Ferrà per al barri de Son Nebot; Miquel Serra Serra, Miquel Campins Sureda i Gabriel Vidal Jaume per al Pla de na Tesa; Joan Serra Sastre i Rafel Jaume Llabrés per a Sa Cabaneta; Rafel Jaume Oliver i Mateu Canyelles Ramis per a Marratxí; Jordi Serra Frontera i Joan Vich Horrach per a Portol.

En fa 75 (setembre, 1915)

La Guàrdia civil del Terreno demana si l'Ajuntament de Marratxí està disposat a facilitar una casa-quarter en Es Pont d'Inca. Contesten que la majoria de cases del terme són de dimensions reduïdes i per això no els poden oferir local; degut a la precària situació econòmica del municipi no poden ni fer un local millor per a l'escola nacional.

El consistori acorda imposar els mateixos recàrrecs municipals que l'any passat.

Acorden que el nou regidor que ha de formar part de l'Ajuntament -perquè ja es superen els 4001 habitants- estigui agregat al 2on districte, barri d'Es Pla de na Tesa.

En fa 50 (setembre, 1940)

Hi ha hagut oposicions per cubrir dues places d'auxiliar administratiu a la casa de la Vila, guanyant-les Joan Juan Camps i Marçal Cañellas Mulet.

Pel motiu d'haver-se ocupat la seva plaça interina declaren cessant Gabriel Barrera i prescindeixen dels serveis de Margalida Crespí com a escrivent temporera.

L'Ajuntament comunica a la "Jefatura provincial de Vizcaya del servicio nacional de propaganda" que accepta l'adquisició de deu exemplars del fullet "Como mueren los Marineros de España".

L'Oficial saig de l'Ajuntament, Pere Antoni Oliver, arriba a la jubilació per edat.

Segueix en marxa l'expedient de depuració de conducta en relació al "Movimiento" de l'ex-recaptador municipal, Bartomeu Carrió.

En fa 25 (setembre, 1965)

Aproven definitivament el pressupost d'urbanització de la plaça de Sant Marçal.

Han de construir un carrer central al cementeri, que vagi des de l'entrada fins a la capella.

A partir del proper gener les dietes dels membres de la corporació municipal seran de 400 ptes diàries més despeses de locomoció.

Gesa ha d'instal·lar una xarxa subterrània d'alta tensió entre l'estació transformadora de

Ca'n Falconer i la de Sant Marçal.

Declaren que el jornal mitjà d'un bracer del municipi és de 70 ptes diàries.

Permisos concedits:

A Vicenç Matas Sans per instal·lar una tintoreria en el C/ Escuela, 12; a Caterina Vich Garau per traspasar una sabateria a nom de Nofre Sastre, en el C/ José Antonio; a Beneta Cabot Rigo per obrir una carnisseria en el C/ Trinitat, 16; a Pere Palou Barrera la legalització i el funcionament d'una fusteria en el C/ Gral Goded, 70; a Joana Triay Socias per a l'apertura d'una perruqueria en el C/ Trinitat, 13; a Maria Llobet Castellà per a l'apertura d'una perruqueria en el C/ José Antonio, 50; a Mateu Jaume Vanrell per a l'apertura d'un cafè en el C/ Oleza; a Uralita SA per a construir magatzems reguladors en un solar de la carretera Palma-Alcúdia, Km 5-6.

Biel



*Informatiu
Cultural
de Marratxí*

Necessitam persones amb
"ganxo"
per captar publicitat

Interessats contactau amb la Redacció

C O L . L A B O R A D O R S: Guillem Bosch i Roca, Xisco Busquets, Antoni Canyelles i Oliver, Pere Estelrich i Massutí, Miquel A. Font i Villalonga, Xavier Fortuny, Pere Fullana i Aguirre, Maria Magraner, Jaume Miralles i Ferrando, Bonifaci Molada i Pradas, Bartomeu Moll i Mas, David Monzonis Quail, Miquel Mut i Sureda, Núria Nogareda, Francesc Pérez, Antoni Roca i Jerez, Antoni Rubí i Gómez, Vicenç Sastre i Arrom, Miquel Víctor Sbert i Gutiérrez-Otero, Josep Antoni Triay, Cristòfor Tries i Serra, Jaume Tugores i Berga, Gabriel A. Vich i Martorell.

PORTADA: Temps de pebres (Pòrtol, 1948). Vegeu plana 2.

CONSELL DE REDACCIÓ: Pere J. Amengual i Bestard, Miquel Bosch i Auba, Rafel Creus i Frontera, Biel Massot i Muntaner, Joana Maria Matas i Alomar, Bernat Palou i Creus.
Imprès als tallers "Apòstol y Civilizador" (Petra). D.L.: PM 529/81

S'Escola Vella s/n
07141 Pòrtol

Nº97, setembre 1990

Aquell temps!



Portal major de l'església vella de Pòrtol en temps de don Joan Vich, cap allà els anys trenta. Hi podem veure, d'esquerra a dreta i de dalt a baix: Margalida de Ca'n Gil, Antònia de sa Botiga, Sor Magdalena, Margalida Pinet, Caterina Ribes, Antònia de Ca'n Pinso, Magdalena de Ca'n Pere Antoni, Francesca Pinsa, Maria des Forn, Esperança Darila, Sor Isabel, Caterina Rigo, Maria de Ca'n Gil i Antònia de Ca'n Calet.

Fotografia gentilmente cedida per Antònia de Ca'n Calet.